

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان سمنان
معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه
مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت (94 - 1392)

مهر ماه 1392

مقدمه

عوامل اجتماعی موثر سلامت (Social Determinants of Health, SDH) نظیر وضعیت تغذیه، محیط زیست، محیط کار، فقر، سطح سواد، طبقه اجتماعی، مسکن، آب، جنسیت، بیکاری، فشارهای روانی، میزان درآمد، حمایت اجتماعی، آموزش و ... از مهم ترین عوامل تعیین کننده سلامت هستند که بسیار بیشتر از عواملی مانند عوامل بیولوژیکی باعث ابتلا به بیماری می شوند و در سلامت انسان نقش کلیدی دارند.

دنیایی که در آن نابرابری های عمیق در سلامت وجود داشته باشد، دنیای انسانی و مطلوبی نیست که جوامع به دنبال آن باشند. شواهد، حاکی از تأثیر بسیار شگرف تعیین کننده های اجتماعی در ایجاد بیماری ها است و برای دستیابی به جامعه ای عادلانه تر و انسانی تر و کاهش شکاف نابرابری های سلامتی، باید تأثیر مولفه های اجتماعی سلامت را به عنوان اقدامی کلیدی در نظر گرفت. در خلال دهه گذشته اطلاعات علمی مربوط به عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت به طرز چشمگیری پیشرفت کرده است و امروزه شرایط سیاسی برای اقدام بیش از گذشته فراهم شده است. این فرصت بسیار مهم تر از آن است که با سهل انگاری از دست برود. برای نیل به این اهداف به مدیریتی نیاز است که بر دانش های مرتبط احاطه داشته، در عین حال از نگرش اخلاقی و هشجاری سیاسی لازم نیز برخوردار باشد. از همین رو است که کمیسیون عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت در سازمان های جهانی بهداشت تاسیس شده است.

جمهوری اسلامی ایران، به عنوان یکی از کشورهای پیشرو در زمینه مبارزه با آثار مخرب این عوامل، از سال 1385، همزمان با شروع به کار کمیسیون عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در سازمان جهانی بهداشت، اقدام به تاسیس دبیرخانه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نموده است. مرکز تحقیقات SDH دانشگاه علوم پزشکی سمنان

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی سمنان

برخود لازم می داند تا با شناخت دقیق عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در استان، شواهد علمی لازم در برنامه ریزی های خرد و کلان استانی را فراهم نماید تا از این طریق، اثرات نامطلوب آنها بر سلامت و نابرابری های سلامت به حداقل رسانده شود. بدیهی است اجرای برنامه های مذکور باید با مشارکت سازمان های دولتی و غیر دولتی و مردم بوده و تعهد سیاسی کل نظام حکومتی در استان برای پیاده سازی آنها وجود داشته باشد.

چشم انداز (Vision)

مرکز تحقیقات SDH دانشگاه علوم پزشکی سمنان از طریق تاثیر در سیاست گذاری، تصمیم سازی و ارزشیابی برنامه های سلامت، به دنبال ترسیم محیطی است که آحاد افراد آن سوای جنسیت، نژاد، قومیت، طبقه اجتماعی فرصت های عادلانه ای برای برخورداری از سلامت داشته باشند.

رسالت (Mission)

مرکز تحقیقات SDH دانشگاه علوم پزشکی سمنان به عنوان یک مرکز پژوهشی و دیده بانی سلامت بر خود لازم می داند تا با شناخت دقیق عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در استان، شواهد علمی لازم در برنامه ریزی های خرد و کلان استانی را فراهم نماید تا از این طریق، اثرات نامطلوب آنها بر سلامت و نابرابری های سلامت به حداقل رسانده شود.

ارزش ها (Values)

- 1) حرکت در راستای برنامه های بالادستی در وصول به ارتقاء عدالت در برخورداری از سلامت
- 2) پای بندی به ارزش های اسلامی، ملی و منطقه ای
- 3) جلب مشارکت فعالانه مردم و کارشناسان سازمان ها
- 4) جلب مشارکت حداکثری سیاست گذاران و تصمیم گیرندگان استان
- 5) ارزش نهادن بر فعالیت ها و همکاری های بین بخشی و برون بخشی
- 6) رعایت اصول اخلاق در پژوهش و حفظ کرامت انسانی

تحلیل وضعیت (Situation Analysis)

تجزیه و تحلیل عوامل داخلی

الف) قوت ها (Strengths)

ردیف	قوت ها
1	دامنه وسیع کاری مرکز
2	رویکرد مثبت دانشگاه به انجام مطالعات حوزه سلامت
3	رویکرد مثبت حوزه تحقیقات و فناوری دانشگاه در اخذ موافقت قطعی برای مرکز
4	پرداخت حق انتشار (تشویقی) مقالات از طرف معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

ب) ضعف ها (Weaknesses)

ردیف	ضعف ها
1	پروژه طولانی تصویب طرح تحقیقاتی
2	حجم کاری بالای آموزشی اعضای مرکز
3	کمبود پژوهشگران مجرب مرتبط حوزه SDH
4	کمبود کارشناسان خبره پژوهشی
5	عدم اختصاص به موقع بودجه های طرح های تحقیقاتی
6	نداشتن ساختار تشکیلاتی مصوب و ردیف بودجه مستقل
7	تسلط ناکافی اعضای مرکز در زبان انگلیسی جهت تحریر مقالات
8	آشنایی ناکافی پژوهشگران به عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

تجزیه و تحلیل عوامل خارجی

الف) فرصت ها (Opportunities)

ردیف	فرصت ها
1	امکان استفاده از بودجه پژوهشی سایر سازمان ها
2	امکان استفاده از پژوهشگران سایر سازمان ها و دانشگاه ها در اجرای پژوهش

ب) تهدیدها (Threats)

ردیف	تهدید ها
1	نهادینه نبودن فرهنگ پژوهش در جامعه و در برنامه ریزی های منطقه ای
2	عدم استفاده از نتایج پژوهش حوزه SDH در تصمیم سازی های منطقه ای
3	آشنایی کم با پژوهش در سایر سازمان ها که منجر به همکاری ضعیف بین بخشی می شود.
4	مشخص نبودن برخی از شاخص های SDH در استان
5	در دسترس قرار ندادن داده های موجود در برخی سازمان ها
6	در دسترس نبودن اولویت های پژوهشی حوزه SDH در استان
7	عدم تمایل سایر سازمان ها در اختصاص بودجه به مرکز در انجام پژوهش
8	وسعت و گوناگونی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

اهداف راهبردی

- G1**: بستر سازی برای افزایش تعداد تولیدات علمی مرکز
- G2**: توسعه همکاری های علمی داخلی و خارجی در انجام پروژه های مشترک
- G3**: توسعه کمی و کیفی تحقیقات مرتبط با حوزه SDH و ارتقاء جایگاه مرکز

اهداف اختصاصی (Objectives)

- G1**: بستر سازی برای افزایش تعداد تولیدات علمی مرکز
    - G101** کوتاه تر نمودن فرآیند تصویب طرح تحقیقاتی و استمرار آن
    - G102**: استخراج اولویت های پژوهشی SDH در پایان هر سال
    - G103** توانمند سازی اعضای مرکز
    - G104** طراحی و راه اندازی سایت مرکز

  - G2**: توسعه همکاری های علمی داخلی و خارجی در انجام پروژه های مشترک
    - G201**: تصویب حداقل یک طرح های مشارکتی داخلی و یک طرح مشارکتی خارجی
    - G202**: انتشار حداقل یک مقاله مشارکتی با نویسندگان داخلی از سال 93 و خارجی از سال 94

  - G3**: توسعه کمی و کیفی تحقیقات مرتبط با حوزه SDH و ارتقاء جایگاه مرکز
    - G301**: افزایش 20 درصدی سالانه طرح های تحقیقاتی براساس اولویت های پژوهشی
    - G302**: افزایش 20 درصدی سالانه مقالات پژوهشی در مجلات ایندکس شده در اسکوپوس یا بالاتر (بر مبنای تعریف معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع)
    - G303**: ارتقاء H index مرکز
-

راه کارهای اجرایی جهت نیل به اهداف اختصاصی

G101 کوتاه تر نمودن فرآیند تصویب طرح تحقیقاتی و استمرار آن
G101A1 : مطرح کردن پروپوزال طرح در شورای پژوهشی مرکز حداکثر دو هفته پس از ورود طرح در سامانه
G101A2: ارسال نقطه نظرات شورای پژوهشی به مجریان طرح ها (یا اساتید راهنمای پایان نامه)، حداکثر 2 روز بعد از جلسه شورای پژوهشی از طریق سامانه طرح های پژوهشی، ای میل
G101A3: پیگیری کارشناس مرکز در وصول حداکثر دو هفته (بعد از ارسال اشکالات مورد نظر شورا) طرح های پژوهش اصلاح شده

G102: استخراج اولویت های پژوهشی SDH در پایان هر سال
G102A1: اطلاع به محققین مرکز در خصوص استخراج اولویت های پژوهشی حوزه کاری خود از طریق سایت مرکز و ای میل
G102A2: مطرح کردن اولویت های وصول شده در شورای پژوهشی مرکز و نهایی کردن اولویت ها در نیمه اول اسفند هر سال
G102A3: وارد کردن اولویت های تعیین شده نهایی در سامانه توسط کارشناس پژوهشی مرکز تا آخر اسفند هر سال

G103: توانمند سازی اعضای مرکز
G103A1: برگزاری سالانه حداقل سه کارگاه در خصوص پروپوزال نویسی، مقالات مروری جستجوی مقالات از بانک های اطلاعاتی در دسترس
G103A2: برگزاری سالانه حداقل دو کارگاه در خصوص تجزیه و تحلیل داده ها

G104 طراحی و راه اندازی سایت مرکز

G104A1: مکاتبه با معاونت تحقیقات دانشگاه و تقاضای طراحی سایت مرکز تا شهریور 93

G104A2: عقد قرارداد با شرکت منتخب تا آبان 93

G104A3: تحویل سایت طراحی شده تا پایان سال 93

G201: تصویب حداقل یک طرح های مشارکتی داخلی و یک طرح مشارکتی خارجی

G201A1: ارسال سالانه فراخوان جهت انجام پژوهش مشترک در حوزه SDH به سازمان ها تا

شهریور 93

G201A2: برگزاری جلسات مشترک با مسئولین سازمان ها به منظور انعقاد تفاهم نامه تا پایان

سال 93

G201A3: ارتباط با حداقل دو مرکز تحقیقات بین المللی حوزه SDH به منظور انجام طرح های

مشترک تا پایان سال 94

G202: انتشار حداقل یک مقاله مشارکتی با نویسندگان داخلی از سال 93 و خارجی از سال 94

G202A1: شناسایی محققین برجسته داخلی حوزه SDH و ارسال دعوت نامه برای انجام پروژه

مشترک و تحریر مقاله

G202A2: شناسایی محققین برجسته بین المللی حوزه SDH و ارسال دعوت نامه برای انجام

پروژه مشترک و تحریر مقاله

G301: افزایش 20 درصدی سالانه طرح های تحقیقاتی براساس اولویت های پژوهشی

G301A1: برگزاری سالانه حداقل دو کارگاه در زمینه های مختلف متدولوژی.

G301A2: بررسی طرح های پژوهشی ارائه شده حداکثر به مدت 15 روز از تاریخ ارسال در شورای

پژوهشی مرکز و اعلام تصمیم نهایی حداکثر به مدت یک ماه از تاریخ ارسال

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی سمنان

G3O1A3: همکاری کارشناس مرکز با مجریان طرح های پژوهشی در برطرف کردن اشکالات مورد

نظر شورای پژوهشی

G3O2: افزایش 20 درصدی سالانه مقالات پژوهشی در مجلات ایندکس شده در اسکوپوس یا بالاتر
(بر مبنای تعریف معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع)

G3O2A1: برگزاری سالانه حداقل دو کارگاه در زمینه های مقاله نویسی، رفرنس نویسی، ...

G3O2A2: همکاری کارشناس مرکز در آماده سازی مقالات به نویسندگان مقاله

G3O2A3: همکاری کارشناس مرکز در ارسال مقالات به مجلات و پیگیری آن

G3O3: ارتقاء H index مرکز

G3O3A1: اطلاع رسانی مجلات Q1 حوزه SDH به محققین مرکز از طریق ای میل و نیز
از طریق سایت مرکز

G3O3A2: اطلاع رسانی مجلات حوزه SDH ایندکس شده در ISI و Pubmed و اسکوپوس به
محققین مرکز از طریق ای میل و نیز از طریق سایت مرکز

-